

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Janou Kábrtovou ve věci žalobce **V. R.**, t.č. PoS Kostelec nad Orlicí, Rudé armády 1000, zast. JUDr. Annou Doležalovou, advokátkou AK Praha 1, Politických vězňů 911/8, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra ČR**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 7. 2014, čj. MV-126603-10/OAM-2013, **t a k t o :**

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 7. 2014, čj. MV-126603-10/OAM-2013 se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce podal žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 7. 2014, kterým bylo rozhodnuto o povinnosti žalobce uhradit náklady spojené se správním vyhoštěním, a to v částce 7.260,- Kč do 15 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí žalovaného. Ve výroku rozhodnutí je pak uveden odkaz na ust. § 123 odst. 5 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. V žalobě žalobce namítal porušení § 3 a § 148 správního řádu, dále pak ust. § 123 a 179 zákona o pobytu cizinců. Žádal rovněž, aby žalobě soud přiznal odkladný účinek. O této žádosti soud rozhodl dne 16. 1. 2015, žádosti vyhověl. Posléze žalobce v doplnění žaloby namítal nezákonnost napadeného rozhodnutí žalovaného, uvedl, že v ČR požádal o mezinárodní ochranu a poukázal na ust. § 124a zákona o pobytu

cizinců, dle kterého je policie oprávněna za účelem správního vyhoštění zajistit cizince, který učinil prohlášení o mezinárodní ochraně nebo podal žádost o mezinárodní ochranu, jestliže již bylo o jeho vyhoštění pravomocně rozhodnuto nebo je řízení o správním vyhoštění zahájeno z důvodu § 119 odst. 1 písm. a) nebo b), bod 6 nebo 7. Policie ČR tak není oprávněna zajistit cizince, který požádal o udělení mezinárodní ochrany, s výjimkou případů, kdy rozhodnutí o správním vyhoštění je vydáno dle taxativně vyjmenovaných ustanovení § 124a) cit. zákona. Žalobci bylo přitom vydáno konečné rozhodnutí o správním vyhoštění dle jiných, než v § 124a) vyjmenovaných ustanoveních, o jeho vyhoštění zároveň v předmětné době nebylo pravomocně rozhodnuto. Jak plyne z § 126 zákona o pobytu cizinců, je policie povinna po celou dobu zajištění zkoumat, zda důvody zajištění trvají. Policie však ke skutečnosti, že žalobce požádal o udělení mezinárodní ochrany a nelze jej tedy zajistit z výše uvedených důvodů, nepřihlédla, žalobce proto považuje své zajištění za nezákonné. Pokud tedy došlo k zajištění žalobce v rozporu se zákonem, nelze mu jeho náklady uložit k úhradě, a to bez ohledu na to, že se může vynaložení těchto nákladů jevit jako odůvodněné proto, že žalobce v zařízení k zajištění cizinců využíval stravovací a ubytovací služby. Rozhodnutí o správním vyhoštění pak není, s ohledem na probíhající azylové řízení, vykonatelné a tato skutečnost má jistě vliv na charakter zajištění, které tak již není svázáno se správním vyhoštěním a nesměruje k jeho realizaci, neboť v daný moment není správní vyhoštění realizovatelné. Stát nemůže konat žádné kroky k jeho výkonu, neboť mu v tom brání zákonná překážka. Spojitost mezi pobytem v ZZC a výkonem správního vyhoštění není dána a žalobce tak není povinen hradit náklady, spojené s jeho pobytem v zařízení pro zajištění cizinců.

Z písemného vyjádření žalovaného ze dne 23. února 2015 plyne, že správní orgán je přesvědčen, že práva žalobce nebyla porušena, žalovaný postupoval v souladu se zákonem. Uvedl, že dne 8. 10. 2013 bylo vydáno Policií ČR, Krajským ředitelstvím policie Středočeského kraje, odborem cizinecké policie, rozhodnutí o zajištění, které nabylo téhož dne právní moci. Bylo proto pravomocné a vykonatelné počínaje převzetím, tedy uvedeným datem. Rozhodnutí nebylo zrušeno soudem, zároveň téhož dne bylo žalobci vydáno Oznámení o zahájení správního řízení, které si též uvedeného dne žalobce převzal. Dne 26. 5. 2014 pak tentýž odbor Policie ČR vydal rozhodnutí o správním vyhoštění, toto nabylo právní moci dnem 17. 6. 2014. Proti tomuto rozhodnutí se žalobce neodvolal, nebylo zrušeno soudem. Žalovaný poté odkazuje na ust. § 124 odst. 1 zákona o pobytu cizinců, které stanoví, že Policie ČR je oprávněna zajistit cizince, jemuž bylo doručeno oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění, což se stalo v případě žalobce. Následně mu bylo vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění, proti němuž se neodvolal. V případě, že měl žalobce pocit, že byl zajištěn v rozporu se zákonem, měl možnost se bránit soudní cestou skrze podání žaloby, což však, dle názoru žalovaného, neučinil. Pravdou je, že rozhodnutí o správním vyhoštění žalobce není dosud vykonatelné, a to z důvodu jeho podání o udělení mezinárodní ochrany. Tato žádost byla Ministerstvem vnitra zamítnuta a žalobce podal žalobu k soudu, o ní nebylo dosud rozhodnuto. Zajištění v době svého uložení bezprostředně směřovalo k vyhoštění žalobce, neboť je zřejmé, že žalobce byl do Zařízení pro zajištění cizinců Bělá – Jezová umístěn dne 8. 10. 2013 a řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany bylo zahájeno dne 16. 10. 2013. Z toho je evidentní, že o udělení mezinárodní ochrany požádal cizinec až v citovaném zařízení, na jednání žalobce se tak vztahuje ust. § 127 odst. 2 zákona o pobytu cizinců, které stanoví, že prohlášení o úmyslu požádat o mezinárodní ochranu v průběhu zajištění není důvodem pro jeho ukončení. Je proto evidentní, že zajištění žalobce bezprostředně směřovalo k jeho správnímu vyhoštění. Žalovaný na základě uvedených skutečností navrhuje zamítnutí žaloby jako nedůvodné.

Žalobce zaslal soudu dne 10. 3. 2015 repliku, v níž odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 4. 2012, čj. 7 As 29/2012, z něhož plyne mj. nutnost zkoumání realizovatelnosti vyhoštění nejen z hlediska existence právních překážek, ale rovněž překážek faktických. Pokud tak žalovaný namítá, že zajištění žalobce směřovalo k jeho správnímu vyhoštění, jednalo se pouze o dobu osmi dní, než žalobce požádal o udělení mezinárodní ochrany, kdy s ohledem na charakter tohoto řízení, kdy je rozhodováno o žádosti v průběhu několika měsíců a odkladný účinek má i podání žaloby, si musel být správní orgán vědom toho, že úkony, směřující k vyhoštění, nebude moci činit ještě v řádu týdnů, resp. měsíců. Zajištění cizince tak v žádném případě nemohlo bezprostředně směřovat k jeho správnímu vyhoštění. S ohledem na ust. § 126 zákona o azylu měl být žalobce ze Zařízení pro zajištění cizinců propuštěn a přemístěn do pobytového střediska pro žadatele o udělení mezinárodní ochrany (k čemuž též následně došlo), neboť jeho další zajištění zjevně postrádalo smysl. Porušením uvedené povinnosti správního orgánu došlo k zbytečným nákladům, které jsou předmětem tohoto sporu.

Soud ve věci rozhodl, se souhlasem účastníků řízení, bez nařízení jednání, v souladu s ust. § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní – s.ř.s. Soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní – s.ř.s.), vyšel ze skutkového a právního stavu výše zjištěného (§ 77 odst. 2 s.ř.s.) a dospěl k závěru, že žalobou napadené rozhodnutí správního orgánu je nezákonné.

Ze správního spisu plyne, že dne 8. 10. 2013 vydal Odbor cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort Krajského ředitelství policie Středočeského kraje, Policie ČR, Oznámení o zahájení správního řízení – a to ve věci správního vyhoštění žalobce podle ust. § 119 odst. 1 písm. b) bod 9 a § 119 odst. 1 písm. c), bod 1 a 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. Rozhodnutí o zajištění cizince za účelem správního vyhoštění na dobu 90 dnů od okamžiku omezení osobní svobody pak bylo vydáno téhož dne. Dne 17. 10. 2013 vydal žalovaný správní orgán Oznámení o zahájení řízení dle ust. § 46 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, a to ve věci úhrady nákladů spojených s rozhodnutím o správním vyhoštění žalobce. Z téhož dne pak je ve spise obsaženo usnesení o stanovení lhůty k podávání návrhů a výzva k seznámení se s podklady. Datum 8. 11. 2013 nese dokument Správy uprchlických zařízení MV ZZC Bělá o průběžném vyúčtování nákladů spojených se správním vyhoštěním, kde byla zjištěna výše finančních prostředků žalobce při zajištění v částce 477,-. Za 30 dní strávených ve středisku činí náklady za ubytování žalobce 3.900,- Kč a náklady za stravování 3.360,- Kč. Ze seznamu dočasně odebraných dokladů, věcí a finančních prostředků cizince při zajištění ze dne 9. 10. 2013 (různé drobnosti, batoh a dále bankovky a mince v celkové částce 477,- Kč. Dne 12. 2. 2014 provedl tento orgán vyúčtování, z něhož vyplynulo, že celkové náklady spojené se správním vyhoštěním žalobce činily částku 30.492,- Kč, z toho bylo uhrazeno 477,- Kč a zůstatek pro vrácení hotovosti žalobci činí 0. Výkaz nedoplatku zajištěného cizince činí 30.015,- Kč. Dne 26. května 2014 bylo vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění žalobce, doba, po kterou nelze cizinci umožnit vstup na území členských států EU, byla stanovena na 3 roky. Dne 3. 7. 2014 pak bylo vydáno napadené rozhodnutí, ukládající žalobci povinnost uhradit náklady spojené se správním vyhoštěním, a to v částce 7.260,- Kč.

Žalobce uváděl, jak jeho námitky shora, mj., že nemá žádnou finanční hotovost a pokud by měl uhradit žalovanou částku nákladů zajištění za účelem správního vyhoštění, musel by se zadlužit. V tomto směru ovšem již stávající judikatura zcela jasně vymezuje povinnost zajištěného cizince, a to rozhodnutím Nejvyššího správního soudu v Brně, sp. zn. 1 As 36/2009-88 ze dne 21. 5. 2009, 3 As 7/2009-49 ze dne 22. 7. 2009. V prvním z rozhodnutí se

mj. uvádí, že „peněžními prostředky je s přihlédnutím ke znění § 123 zákona o pobytu cizinců potřebné rozumět faktické prostředky, jimiž cizinec disponoval a které jsou u něho zjištěny a zajištěny, nikoliv jakékoliv eventuálně v budoucnu získané prostředky cizince. Pro cizince plyne povinnost hradit náklady na vyhoštění ze zálohy nebo zajištěných finančních prostředků, ne jiným způsobem. Žalovaný je oprávněn rozhodnout pouze o povinnostech subjektů, uvedených v odst. 3 a 4 citovaného ustanovení, nikoliv o povinnosti cizince. Nedostatek pravomoci žalovaného rozhodnout o povinnosti cizince odpovídá neexistenci zákonné povinnosti cizince hradit náklady na vyhoštění jinak než ze zálohy nebo zajištěných finančních prostředků. Žalovaný tedy rozhodl v rozporu s čl. 2 a čl. 4 Listiny základních práv a svobod“ a současně NSS dospěl k závěru, že v daném případě žalobkyni uložená povinnost nemá oporu v zákoně o pobytu cizinců, na který se žalovaný odvolává. Soud je, s ohledem na obdobnou skutkovou podstatu souzené věci přesvědčen, že stejně je tomu v souzeném případě žalobce. Nejvyšší správní soud ve svém rozhodnutí ještě pojednával o složené jistotě, s níž již současné znění cit. ustanovení nepočítá, hovoří na prvním místě o uhrazení nákladů z peněžních prostředků cizince. Pojem „peněžní prostředky cizince“ je však potřebné vykládat tak, v jakých souvislostech zákon tento pojem v souvislosti s realizací správního vyhoštění užívá. NSS zde odkazuje např. na ust. § 137 cit. zákona, které upravuje provedení osobní prohlídky a prohlídky osobních věcí cizince za účelem zjištění, zda u sebe nemá cizinec mj. peněžní prostředky. Pokud je takové zjištění kladné, policie tyto zadrží, předá k úschově provozovateli zařízení. Ust. § 145 pak upravuje obdobně naložení s peněžními prostředky, získanými cizincem po dobu zajištění. Konečně § 146 stanoví oprávnění ministerstva použít za určitých podmínek uschované peněžní prostředky zajištěného cizince k úhradě, byť i částečné, výdajů, spojených s jeho pobytem v zařízení a se správním vyhoštěním. V dalším pak NSS výslovně uvádí, že z úpravy § 123 zákona o pobytu cizinců lze učinit bez dalšího výklad v tom smyslu, že „peněžními prostředky“ jsou zde myšleny faktické prostředky, jimiž cizinec disponoval, a které jsou u něho zjištěny a zajištěny a nejedná se tedy o jakékoliv eventuálně v budoucnu získané prostředky cizince. Pokud však takto nejsou k dispozici peněžní prostředky cizince, nastupuje možnost uložit uvedenou povinnost dalším osobám, které zákon výslovně označuje, cizinec je již z plnění povinnosti vyloučen (pro nemožnost plnit) a zákon poté pamatuje na další okruh osob, které mohou být povolány k plnění této povinnosti, vždy však až v pořadí, které sám zákon určuje a po vyloučení předchozí možnosti – dle odst. 4. Po vyloučení možnosti uspět s úhradou nákladů u těchto osob pak nastupuje další krok – realizace, předpokládaná zněním odst. 6.

V daném případě žalobce v době přijetí do Zařízení pro zajištění cizinců Bělá – Jezová měl k dispozici peněžní prostředky ve výši zjištěných a zajištěných 477,- Kč, které byly v souladu se zákonem (§ 146 zákona o pobytu cizinců) použity při jeho propuštění k úhradě výdajů, spojených s jeho správním vyhoštěním. K předpisu úhrady dalších nákladů však již žalovaný nebyl, s ohledem na výše uvedený výklad, oprávněn, neboť žalobce žádné další peněžní prostředky neměl a jak uvedl argumentačně v žalobě, musel by se pro jejich zaplacení zadlužit, což zcela odporuje výkladu pojmu „peněžních prostředků cizince“ v souvislosti s ust. § 123 zákona o pobytu cizinců, jak uveden z judikatury shora. Vzhledem k takto zjištěným skutečnostem pak již soud po pečlivém rozboru stavu této věci dále nehodnotil, zda zajištění cizince bezprostředně směřovalo k jeho správnímu vyhoštění či nikoliv, neboť je přesvědčen, že tato argumentace je po výše provedeném výkladu nadbytečná. Soud dospěl po přezkoumání věci k závěru, že napadeným rozhodnutím žalovaného uložená povinnost žalobci uhradit žalovanému náklady spojené se správním vyhoštěním je v rozporu se zákonem, soudu tak nezbylo, než v souladu s ust. § 78 odst. 1 s.ř.s. napadené rozhodnutí zrušit a věc žalovanému vrátit k dalšímu řízení. V něm žalovaný vezme v úvahu skutečnosti, soudem výše vyložené (§ 78 odst. 5 s.ř.s.).

Ve věci úspěšný žalobce náklady řízení neúčtoval, proto soud rozhodl o nákladech řízení dle § 60 odst. 1 s.ř.s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na jejich náhradu, když náklady právního zastoupení žalobce byly řešeny samostatným usnesením.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Hradci Králové dne 24. března 2015

JUDr. Jana Kábrtová, v.r.
samosoudkyně